

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ภูมิปัญญาชาวบ้านภาคใต้ที่ปรากฏในบทกวี
จอหนังตะลุง ผลการวิจัยพบว่าภูมิปัญญาที่ปรากฏ คือ 1. ภูมิปัญญาด้านการใช้ภาษา ได้แก่
การใช้คำซึ่งมีทั้งการเล่นคำพวน การเล่นคำสัมผัส การเลือกสรรคำ และการใช้สำนวนโวหาร
ซึ่งมีทั้งการใช้อุปมา การใช้อุปติพจน์ และการใช้สัญลักษณ์ 2. ภูมิปัญญาด้าน
การสอน ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 ด้าน คือ กลวิธีสอน ซึ่งมีทั้งการสอนโดยตรง การสอนโดยอ้อม
ของเก่า การสอนโดยนำเอาวิถีโลกมาอ้าง การสอนโดยอ้างสังขารธรรม และเนื้อหาที่สอน ซึ่งมี
ทั้งปรัชญาชีวิต วิสัยโลก คุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคุณธรรมและจริยธรรมใน
พระพุทธศาสนา 3. ภูมิปัญญาด้านอื่น ๆ ได้แก่ ภูมิปัญญาด้านความเชื่อ ซึ่งมีทั้งความเชื่อใน
สิ่งเหนือธรรมชาติ และความเชื่อในหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา ภูมิปัญญาด้านการ
สร้างอารมณ์ขัน ซึ่งใช้กลวิธีใช้คำ 2 แง่ 2 มุม และภูมิปัญญาด้านการเชื่อมความ ซึ่งมีทั้งการ
ยกวิถีโลกมาอ้าง แล้วสรุปความสิ่งที่เกิดขึ้นว่าเป็นเช่นนั้น การยกวิถีโลกมาอ้างแล้วสรุป
ความสิ่งที่เกิดขึ้นว่าไม่เป็นเช่นนั้น และการเปรียบเทียบของที่มีลักษณะร่วมกันแล้วสรุปว่าแตก
ต่างกัน

Abstract

The purpose of this study is to analyse the Southerners' folk wisdom in the prologue of the shadow puppet plays. The result was that some of folk wisdom was embedded in them as follows :

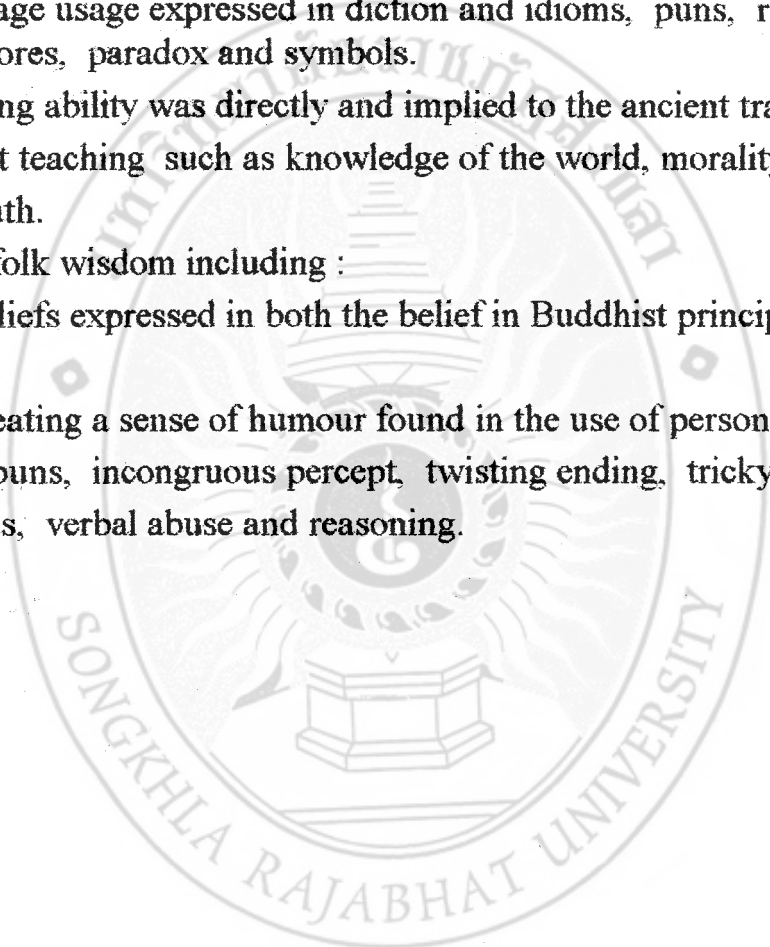
1. Language usage expressed in diction and idioms, puns, rhymes, similes, metaphores, paradox and symbols.

2. Teaching ability was directly and implied to the ancient traditions and the Buddhist teaching such as knowledge of the world, morality, ethics and universal truth.

3. Other folk wisdom including :

3.1 beliefs expressed in both the belief in Buddhist principles and the supernatural.

3.2 creating a sense of humour found in the use of personal and political satire, puns, incongruous percept, twisting ending, tricky and ambiguous words, verbal abuse and reasoning.

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณ
หลายท่าน

ขอขอบคุณปราชญ์ชาวบ้านภาคใต้ผู้เขียนบทเกี่ยวจอบที่ปรากฏในงานวิจัยนี้ทุกท่าน

ขอขอบคุณ นายฉวี ทิพย์วารี นายแปลก มนตรี อาจารย์พ่วง บุขรารัตน์ อาจารย์
ปกรณ์ ไชยรัตน์ อาจารย์สนธิ บุญฤทธิ์ อาจารย์สุนทร นาคประคิมฐ์ อาจารย์โสภา สมเขา-
ใหญ่ อาจารย์เฉลียว เรืองเดช หนังสือเสริมศิลป์ ศ.กัน ทองหล่อ หนังสือนครินทร์ ซาทอง หนังสือ
บุญเลิศ แสงสีคำ หนังสือบุญธรรม เทอดเกียรติชาติ หนังสือสุชาติ ทรัพย์สิน หนังสือช่วง อินทสระ
และหนังสือ อรมุต ที่กรุณาช่วยเหลือเกี่ยวกับข้อมูล

ขอขอบคุณ คุณคัทธี คงเอียง ที่ช่วยพิมพ์งานชิ้นนี้

ขอขอบคุณ ผศ.ประพันธ์ เตละกุล เป็นอย่างสูงที่กรุณาช่วยจัดรูปแบบและตัวอักษร
ซึ่งช่วยให้งานวิจัยชิ้นนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณศูนย์วิจัยและบริการการศึกษาสถาบันราชภัฏสงขลา ที่ให้ทุนสนับสนุน
งานวิจัยนี้

เกษม ขนาบแก้ว

10 สิงหาคม 2538